

EMS

1(7)

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN VID STIFTELSEN ELEKTRONMUSIK-STUDION (EMS) 1981/82

Styrelsen för Stiftelsen EMS får härmed avge berättelse för verksamheten under budgetåret 1981/82.

EMS NYA DATORMUSIKSYSTEM

EMS beviljades under budgetåret 1980/81 ett investeringsanslag ur lotteri-medelsfonden på 3.1 miljoner kronor för ett nytt datormusiksystem. Uppbyggnaden av detta system har av naturliga skäl i mycket hög grad dominerat verksamheten vid EMS under det gångna budgetåret. Anslaget kommer att betalas ut i delar över en period om sex år. För att möjliggöra upphandling av apparaturen under ett och samma budgetår har EMS tagit ett lån på hela investeringssumman hos PK-Finans. Genom Sveriges Riksradios stora tillmötesgående kunde detta genomföras på så sätt, att SRR svarar för räntekostnaderna under hela lånetiden. Detta innebär att det årliga anslaget från SRR ökas under denna tid.

Upphandlingen började redan i slutet av juni 1981 med att kontrakt skrevs med Digital Equipment om en VAX 11/750-dator med kringutrustning. Kort därefter skrevs kontrakt med Tre Konsulter om en Floating Point array-processor FP 120-B. Dessa två maskinpaket utgör huvudutrustningen i det nya systemet. VAX 11 levererades strax före julen 1981 och array-processorn efter nyåret. Digital-analogomvandlarna, som överför datorns genererade ljuddata till klingande form, levererades dock så sent som i juni 1982. EMS har inte för avsikt att skrota det gamla systemet - baserat på DEC PDP 15 - utan det får leva vidare parallellt, så länge som det är möjligt och ekonomiskt försvarbart. EMS fick ett erbjudande att köpa en uttrangerad PDP 15 från Tandemacceleratorlaboratoriet i Uppsala för en symbolisk summa. EMS har accepterat detta anbud och denna maskin kommer att tjäna som reservdelsförråd för EMS' egen PDP 15.

Det gamla datormusiksystemet kommer att så småningom få andra arbetsuppgifter. Huvudsakligen kommer den att användas för undervisning. Emellertid måste den köras parallellt med VAX 11 tills denna nya maskin är fullt "inkörd", d v s fungerar tillfredsställande med nya program.

EMS har från Utrustningsnämnden för universitet och högskolor fått ett mycket gott stöd och all den hjälp som har behövts vid upphandlingen av maskinvaran.

Under hela verksamhetsåret har Michael Hinton och Erik Nyberg varit engagerade för att utveckla de speciella systemprogram som är absolut nödvändiga för att systemet skall fungera enligt planerna.

EMS

2(7)

Personalen har också fått särskild utbildning på den nya maskinen och civilingenjör Per-Olof Strömberg har vidareutbildats på Digital Equipment för att kunna ta på sig rollen som system-manager.

I ett vidare perspektiv är dock situationen prekär för EMS, eftersom fasta medel saknas för tjänsten som systemprogrammerare. EMS har inte heller under detta budgetår fått gehör för denna centrala och viktiga post med tanke på att man har ett så omfattande datorsystem att vidmakthålla.

All maskinutrustning har inte kunnat inhandlats i färdig form. EMS har därför i egen regi börjat byggandet av en tongeneratorbank eller digital synthesizer som skall styras av den nya datorn. Ingenjör Göran Svensson är projektansvarig och den nya synthesizern kommer att omfatta 256 tongeneratorer, vilka kan göra FM-syntes i olika former. Per-Olof Strömberg är projektansvarig för de 16-bitars D/A-omvandlare som EMS bygger i egen regi för att systemet skall bli komplett.

När systemet är helt färdigt kommer man att kunna arbeta med det på flera olika sätt, för att bättre kunna tillfredsställa tonsättarnas olika behov.

EMS har också under 1981/82 börjat mer ingående studera vad som kan vara användbart för EMS i form av programvara som utvecklats vid andra datormusikcentra. För detta ändamål gjorde Tamas Ungvary en 5-veckors studieresa till USA. Mesta tiden tillbringades vid University of California in San Diego för att utvärdera operativsystemet UNIX och kompositionsprogrammet C-MUSIC.

UNDERVISNINGEN

Det försöksprojekt med två-årig utbildning för blivande elektronmusiktonsättare, som EMS och Musikhögskolan har drivit i samarbete, gick under verksamhetsåret in i sitt andra läsår. Gruppen om åtta elever fick undervisning i huvudsakligen datormusikkomposition. Huvudlärare i detta ämne har varit Tamas Ungvary. Under hela hösten 1981 arrangerades seminarier med eleverna, där inbjudna tonsättare inom elektronmusikområdet analyserade egna verk och redogjorde för sin konstnärliga inställning när det gäller elektronmusik. Under vårterminen har tonsättaren Jan W Morthenson gett en serie seminarier, vilka främst har handlat om olika estetiska synsätt på den nutida musiken. Dessa seminarier, har varit öppna även för andra intresserade än EMS-elever. Eleverna har fått undervisning i de olika kompositionsprogram som används vid EMS, såsom EMSETT, POD, IMPAC och PR 1.

EMS har fortsatt sitt under flera år etablerade och goda samarbete med Kursverksamheten vid Stockholms Universitet, när det gäller att arrangera undervisning i elektronmusik för amatörer. EMS har glädjande konstaterat, att intresset är ständigt stigande för dessa kurser, vilka leder fram till kompetens för vidare enskilt arbete i EMS' studio A2. Tyvärr kan bara hälften av de sökande antagas till varje kurs. Frågan har väckts om EMS, utan särskilt stöd, ensamt skall ta ansvar för detta uppenbarligen stora behov och intresse från den breda allmänheten för elektronisk musik.

EMS

3(7)

EMS har en särskild studio avdelad för undervisning och amatörarbete. Under 81/82 har mer än 6.832 timmar använts i denna studio, vilket i praktiken innebär att studion ofta har använts 24 timmar om dygnet.

INTERNATIONAL ELEKTRONMUSIKKONFERENS

I samband med årligen återkommande internationella festivalen för elektronisk musik i Stockholm arrangerade EMS en konferens om elektronisk musik med benäget bistånd av Musikaliska Akademien. Konferensen ägde rum i Akademiens lokaler. Inbjudna talare var Jan W Morthenson, Jon H. Appelton, Charles Dodge, François Bayle och Dennis Smalley, vilka belyste olika problem inom den elektroniska musiken eller rättare sagt den elektroakustiska musiken, som är den numera internationellt vedertagna termen för denna musik. De inbjudna talarna och deras ämnen var:

Jon H. Appelton:	On the Use of Digital Performance Instruments in Concert
François Bayle:	Musique Acousmatique et Acousmonium
Charles Dodge:	Computer -Assisted Composition
Jan W Morthenson:	Esthetic Dilemmas in Electronic Music
Dennis Smalley:	Problems of Materials and Structure in Electro-Acoustic Music.

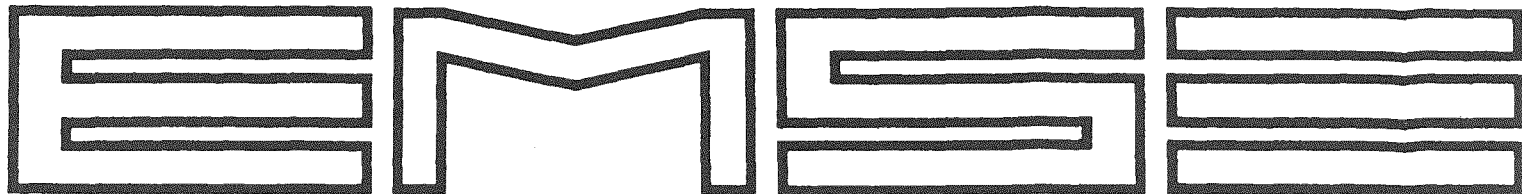
Appelton, Morthenson och Smalley producerade texter som kunde mångfaldigas och sändas ut till olika intresserade.

Att arrangera denna typ av konferens är ganska betungande för EMS' underbemannade administration, varför EMS inte orkar med att producera en dylik konferens varje år. Preliminära diskussioner inleddes i juni 1982 med Finska radions elektronmusikstudio i Helsingfors om att en elektronmusikkonferens skulle alternera mellan Stockholm och Helsingfors. EMS skulle då bara stå för värdskapet vartannat år.

SAMARBETE OCH KONSULTATIV VERKSAMHET

Liksom tidigare år har EMS haft ett mycket gott samarbete med Sveriges Riksradio. Man kan t o m tala om ett kraftigt utvidgat samarbete, särskilt med tanke på det tidigare nämnda ekonomiska samarbetet med finansieringen av EMS' nya datormusiksystem.

Även detta verksamhetsår har en internationell festival för elektronisk musik arrangerats tillsammans med Sveriges Radio, vilken ägde rum i Berwaldhallen. Man kunde notera att publikrekordet slogs jämfört med de två tidigare festivalerna. Mer än 500 personer kom till varje konsert under de tre kvällar som festivalen varade.

4(7)

Planeringsgruppen för festivalen, förutom radions representanter, bestod av Lars-Gunnar Bodin, Rolf Enström och Sten Hanson.

EMS personella och ekonomiska resurser medger inte att EMS arrangerar och producerar konserter med elektronisk musik på egen hand. EMS kan däremot verka konsultativt och animerande när det gäller andra institutioner inom musiklivet. Flera exempel kan ges där EMS har arbetat som konsult i programfrågor och hur man arrangerar konserter med elektronisk musik rent praktiskt. EMS har också i stor utsträckning skaffat fram både svenskt och utländskt programmaterial.

Under verksamhetsåret har EMS på dessa områden bistått Musik i Västs weekendfestival för elektronisk musik i Göteborg oktober -82, Regionmusiken i Ystad samt Skinnskattebergs kommun och Rikskonserter Östra regionkontor i uppmärksammade konsertprojekt.

EMS' studiochef sitter också i Rikskonserterns planeringsgrupp för serien "Vår tids musik" samt i Kulturrådets kommitté för fördelning av bidrag till yrkesverksamma fria dansgrupper.

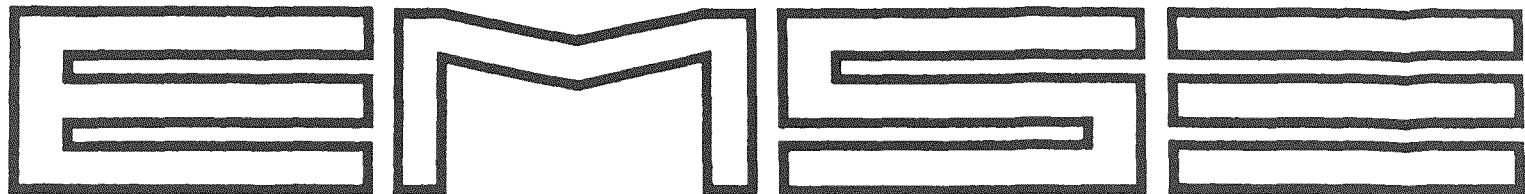
EMS har också haft ett smärre samarbete med Dramatiska institutet med ett särskilt seminarium om text-ljud-komposition.

EMS försöker att inom ramen för sina begränsade resurser vidmakthålla ett brett internationellt kontaktnät, både för att kunna sprida kunskaper om svensk elektronisk musik i utlandet och för att få in information om den internationella elektronmusikens olika strömningar samt den tekniska utvecklingen. En särskild ställning i detta avseende intar GMEB (Groupe de Musique Experimental de Bourges). GMEB har presenterat under flera år ett betydande antal svenska verk vid sin årligen återkommande festival i Juni. Även under 1982 års festival presenterades ett antal svenska elektroniska verk.

Under festivalen i Bourges 1982 bildades också I.C.E.M. - International Confederation for Electroacoustic Music med EMS' studiochef och ledamoten av EMS' konstnärliga råd, Sten Hanson, som svenska stiftare. I.C.E.M. kommer förmodligen redan 1983 att upptas i IMC under dess generalförsamling i Stockholm.

Studiochefen är också konsultativ medlem av den speciella "inre" krets vid GMEB, som går under namnet "Le Collège".

EMS har även haft ett samarbete med Kulturhuset i Stockholm, vilket resulterade i sex lunchkonserter på Kulturhuset med svensk elektronmusik, producerad vid EMS. Varje konsert inleddes med en ca 10 minuter lång presentation av EMS verksamhet och studior genom muntlig framställning tillsammans med diabilder. Dessa lunchkonserter arrangerades i samband med Svensk Musikvår 1982.

5(7)

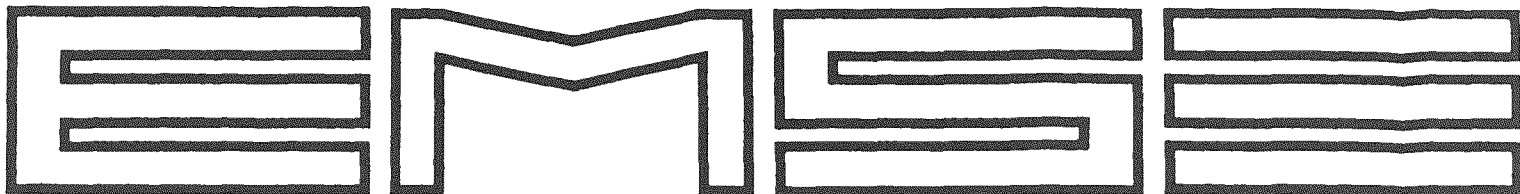
STUDIORNA

Under 1981/82 har Studio A1 använts i minst 6.000 timmar av följande tonsättare:

Magnus Alexandersson
Jon Appelton (USA)
Anders Blomqvist
Lars-Gunnar Bodin
Christian Bock
William Brunson
Charles Dodge (USA)
Rolf Enström
Zoltan Gaál
Ragnar Grippe
Thomas Hammar
Sten Hanson
Erhard Karkoschka (Väst Tyskland)
Richard Kostelanetz (USA)
Max Käck
Jan W Morthenson
Ingemar Olsson
Åke Parmerud
Akos Rozmann
Johas Söderberg
Percy Ståhl
Björn Wallgren
Brian Witter (USA)
Zagorka Zivkovic
Tommy Zwedberg
Lars Åkerlund
Kurser

Den digitala studion, studio D, har under året använts i 4 089 timmar av nedanstående 23 tonsättare:

Magnus Alexandersson
Anders Blomqvist
Christian Bock
William Brunson
Lasse Elgstam
Zoltan Gaál
Thomas Hammar
Sten Hanson
Michael Hinton
Ivar Indebetou
Peter Lundén
Erhard Karkoschka (Väst Tyskland)
Ricardo Mandolini (Argentina)
Göran Martling

6(7)

Erik Nyberg
Åke Parmerud
Günter Rabl (Österrike)
Percy Ståhl
Stellan Särlefalk
Jonas Söderberg
Tamas Ungvary
Zagorka Zivkovic
Lars Åkerlund

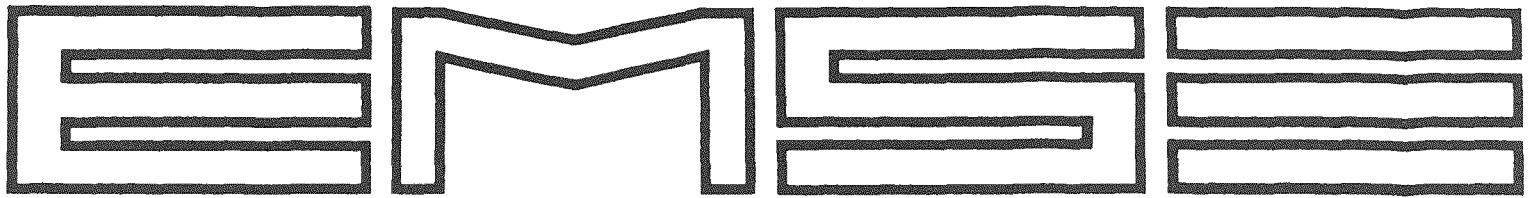
Internt EMS/VAX, TU/EMS, undervisning, studiebesök, service m m.

Studio A2 har under verksamhetsåret 1981/82 använts 6 832 timmar av amatörsättare bosatta i stor-Stockholmsområdet. Därav har Kursverksamheten vid Stockholms Universitet använt 528 timmar inkl övningspass. Nedanstående 81 personer har arbetat i studio A2:

Anders Ahl
Svante Biörnstad
Olle Borg
Thomas Dättermark
Anna Ekstrand
Björn Frankl
Fribergask
Göran Granström
Arnold Hedin
Sten-Olof Hellström
Ivar Indebetou
Björn Johansson
Ingemar Karlsson
Björn Lantz
Thomas Liljander
Tony Lindrot
Helena Lönnqvist
Jan W Morthenson
Ralf Nygård
Per Paulsson
Martin Rössel
Sneegger
Per Sundling
Kent Tankered
Michael Werle
Karl Wärneryd
Bengt Ahlin

Magnus Alexandersson
Mikael Björkberger
Lars Erik Cleveman
Urbal Ekgren
Lars Elgstam
Daniel Fredholm
Peter Fältström
Bo B Halén
Björn Hedlund
Per Holmström
Örjan Jansson
Ann Jäderlund
Jesper Krantz
Elias Ligris
Jörgen Lind
Christer Lindwall
Thomas Malbeck
Matti Niemi
Tomas Olsson
Pål Pettersson
Olle Schedin
Patrik Strömdahl
Stellan Särlefalk
Björn Wallgren
J E Willgons
Johan Vävare
Lars Åkerlund

Maria Bergman
Anders Blomqvist
Ilja Cmiral
Sten Eklund
Claes Falk
Magnus Fredriksson
Magnus Gehlin
Thomas Hammar
Staffan Hedman
Robert Hrachovina
Bengt Johansson
Iggo Karlsson
Lars Kronlund
Jan Lilja
Håkan Lindberg
Michael Loberg
Göran Martling
Åke Nordenbrand
Garik Paltsev
Mats Rendel
Peter Schuback
Håkan Sundborg
Söderkvist
Victor Wennerqvist
Johan Vipper
Bjarne Zan
Nils Åström

RESOR

Kontakt- och informationsresor har företagits av studiochefen till följande länder:

Brasilien, Canada, Frankrike, Västtyskland och USA.

Finansieringen av dessa resor har bl a skett i samarbete med STIM och Rikskonserter.

STYRELSEN

Stiftelsens styrelse har under året sammanträtt fem gånger. Den har bestått av sex ledamöter och en ordförande. Ordförande var Karl-Herman Tapper, utsedd av regeringen, vice ordförande Hans Åstrand, utsedd av Kungliga Musikaliska Akademien. Övriga ledamöter var Magnus Enhörning, utsedd av regeringen på förslag av Institutet för Rikskonserter, Bengt Emil Johnson, utsedd av Sveriges Riksradio AB, Åke Parmerud, utsedd av Föreningen Svenska Tonsättare (FST), Bengt Arne Wallin, utsedd av Föreningen Svenska Populärauktörer (SKAP), samt Johan Sundberg, utsedd av regeringen.

STYRELSENS ARBETSUTSKOTT

EMS' arbetsutskott har bestått av Karl-Herman Tapper, Hans Åstrand, Bengt Emil Johnson samt studiochefen.

KONSTNÄRLIGA RÅDET

EMS' konstnärliga Råd under ledning av studiochefen har under verksamhetsåret bestått av följande ledamöter: Sven-Erik Bäck, Sten Hanson, Michael Hinton, Rolf Enström och Knut Sönstevold. Rådet har sammanträtt fyra gånger. Under verksamhetsåret har rådet bl a diskuterat bokningsregler, vilka verk som skall representera EMS vid elektronmusikkonserter i Sverige och i utlandet, samt samarbetsformer med STIM:s informationscentral.

PERSONALEN

Studiochefen Lars-Gunnar Bodin har under året varit tjänstledig oktober 1981 – mars 1982 och f ö tjänstgjort på 3/5-tid. Som ingenjörer på heltid har tjänstgjort Per-Olof Strömberg och Göran Svensson och som administrativ assistent på 4/5-tid Eva Sjöstrand, som studioassistent på 1/2-tid Tamas Ungvary, som kamrer på 2/5-tid Ulla Ekelund samt som lokalvårdare på deltid Vasiliki Tsiariou (under hennes sjukfrånvaro vikarierade Tommas Hammar och Patricia Borgström).